

Załącznik nr 1

Sprawozdanie z działalności statutowej Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej w 2017 roku

Warszawa, 14 lutego 2018 roku

*Sprawozdanie z działalności statutowej Fundacji CBOS w 2017 roku
zatwierdzone przez Radę CBOS na posiedzeniu 23 lutego 2018 r.*

20 lat Fundacji CBOS 1997-2017

Od 11 kwietnia 1997 r., od wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, **CBOS DZIAŁA JAKO FUNDACJA.**

Dwadzieścia lat w życiu politycznym, społecznym i w życiu fundacji to dużo. Wiele się przez ten czas zdarzyło.

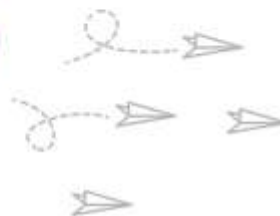
CBOS ZREALIZOWAŁ

836
badań

REZULTATY BADAŃ STATUTOWYCH UDOSTĘPNILIŚMY
SPOŁECZEŃSTWU, MEDIOM, INSTYTUCJOM PUBLICZNYM
I ORGANOM PAŃSTWOWYM W POSTACI

3735
komunikatów

PRACOWAŁO DLA NAS

3600
ankieterów

PRZEBADALIŚMY PONAD

1 000 000
respondentów

Naszemu czytelnikom, naszym respondentom i sobie życzymy kolejnych lat owocnych i inspirujących badań, upowszechniania płynącej z nich wiedzy o społeczeństwie, a także popularyzacji dorobku fundacji CBOS.

Résumé

Fundacja CBOS w 2017 r. w pełni zrealizowała cele, które nakłada na nią ustawa i statut.

Przeprowadziła 12 badań opinii społecznej, które objęły szerokie *spectrum* tematów, a ich wyniki przekazywała organom państwowym, instytucjom publicznym, mediom i opinii publicznej.

Prowadziła – tak jak i w roku 2016 – monitoring postrzegania i oceniania polityk rządowych na potrzeby Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Na wiele sposobów upowszechniała wiedzę o stanie i zmianach opinii publicznej: opracowywała wstępne informacje o wynikach każdego badania „Aktualne problemy i wydarzenia” (12), publikowała komunikaty z badań (175), obszerniejsze i pogłębione opracowania „Opinie i Diagnozy” (3), kolorowy biuletyn „*Polish Public Opinion*” w angielskiej wersji językowej (12), internetowy biuletyn *CBOSNews* zawierający krótkie informacje o najnowszych wynikach (44 numery – 929 subskrybentów polskojęzycznych i 77 subskrybentów angielskojęzycznych). Ważną rolę w upowszechnianiu wyników badań odgrywa strona internetowa CBOS, odwiedzona blisko 323 tys. razy. Nasze badania i analizy są obecne w mediach. Dzielimy się nimi także na konferencjach (krajowych i zagranicznych).

Środki na działalność statutową CBOS składają się przede wszystkim z dotacji budżetowej, która wyniosła 4 088 tys. zł. Suma ta została powiększona o wpływy z działalności CBOS, które wyniosły 361 799,93 zł. W sumie wpływy na działalność statutową CBOS w roku 2017 ukształtowały się na poziomie 4 449 799,93 zł, a wydatki CBOS – na poziomie 4 603 233,90 zł. Niniejsze sprawozdanie dotyczy wykorzystania dotacji budżetowej.

Dwudziestolecie istnienia i funkcjonowania (w oparciu o ustawę z dnia 20 lutego 1997 r. o fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej) fundacja CBOS zaakcentowała nową szatą graficzną swoich komunikatów z badań i opracowaniem specjalnej „strony jubileuszowej” (na poprzedniej stronie) podsumowującej jej dokonania w tym okresie.

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej realizuje cele, które nakłada na nią ustawa (z dnia 20 lutego 1997 r. o Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej, art. 4) i które zostały dodatkowo określone w statucie. Są to:

- (1) inspirowanie, organizowanie i prowadzenie badań opinii społecznej – statut (§ 19 pkt 2) precyzuje zarówno liczbę badań (co najmniej 12 rocznie), jak i tematy do uwzględnienia w każdym z nich (nastroje społeczne, ocena położenia materialnego społeczeństwa, stosunek do organów władzy, instytucji publicznych i czołowych postaci sceny politycznej oraz preferencje partyjne);
- (2) gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie danych z badań opinii społecznej;
- (3) upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o stanie i zmianach opinii społecznej;
- (4) przekazywanie wyników badań organom państwowym, instytucjom publicznym i – za pośrednictwem środków masowego przekazu informacji – społeczeństwu;
- (5) prowadzenie działalności wydawniczej i szkoleniowej związanej z realizacją zadań, o których mowa w punktach 1–4.

Tegoroczne sprawozdanie z działalności CBOS rozpoczęło się od krótkiego *résumé* (wyżej). Najpierw omówiona jest organizacyjna i finansowa kondycja CBOS, a następnie, kolejno, przedstawiona jest realizacja zadań ustawowych i statutowych Fundacji:

1. Kondycja organizacyjna i finansowa CBOS
2. Prowadzenie badań opinii publicznej (pkt (1))
3. Gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie danych (pkt (2))
4. Przekazywanie wyników badań organom państwowym i instytucjom publicznym oraz upowszechnianie w społeczeństwie wiedzy o stanie i zmianach opinii publicznej (punkty (3) i (4) łącznie),
5. Działalność wydawnicza i szkoleniowa oraz konferencyjna (pkt (5)).

Ponadto sprawozdanie obejmuje kwestie

6. realizacji badań „dodatkowych” (we współpracy z instytucjami publicznymi) oraz badań we współpracy międzynarodowej. Wprawdzie nie należy to do ustawowych zadań Fundacji, ale też nie stanowi działalności komercyjnej, a była to część działalności CBOS w roku 2017.

Sprawozdanie uzupełniają załączniki:

Załącznik 1. Wartość dotacji budżetowej dla Fundacji CBOS w latach 1998–2017.

Załącznik 2. Sprawozdanie z wykorzystania dotacji budżetowej przez Fundację CBOS za okres I – XII 2017 r.

Załącznik 3. Spis badań statutowych w 2017 r.

Załącznik 4. Spis komunikatów z badań CBOS oraz numerów „Opinii i Diagnoz” opublikowanych w 2017 r.

Załącznik 5. Lista instytucjonalnych, „bezpłatnych” odbiorców komunikatów CBOS w 2017 roku.

Załącznik 6. Zestawienie cytowania CBOS w mediach w 2017 r.

1. KONDYCJA ORGANIZACYJNA CBOS

- **Siedziba** CBOS mieści się – od 1 lipca 2014 r. – w budynku Instytutu Wzornictwa Przemysłowego [dalej: IWP] przy ul. Świętojerskiej 5/7. CBOS ma z IWP umowę bezterminową i za wynajem 499 m² powierzchni biurowej płaci miesięcznie 25 906,00 zł (w tym zawarty jest koszt dwóch miejsc parkingowych) plus, oczywiście, koszt energii elektrycznej – około 956,00 zł miesięcznie. Łącznie, przeciętne opłaty miesięczne w 2017 r. wyniosły 26 862,00 zł.

Decyzja podjęta w 2014 roku (po tym, jak ówczesne Ministerstwo Gospodarki pozbawiło CBOS siedziby w budynku przy ul. Żurawiej 4a) o wynajmie przestrzeni biurowej od IWP wydaje się słuszna.

- **Pracownicy**, w tym badacze, stanowią duży kapitał CBOS. Są oni doświadczeni i jednocześnie gotowi na nowe wyzwania, wysoko wykwalifikowani i wciąż się szkolący.

W 2017 roku w CBOS zatrudnionych było – średnio – 35 pracowników na 33,2 etatu. Porównując te dane z danymi dla roku 2016 (36 pracowników, 34,4 etatu) nastąpił bardzo niewielki spadek zatrudnienia etatowego – można mówić o stabilizacji zatrudnienia. Średnie wynagrodzenie wyniosło 5 100,00 zł (brutto; obejmuje ono także nagrody oraz wynagrodzenie z tytułu dodatkowej pracy) i w porównaniu z rokiem 2016 (5 439,48 zł) spadło o 339,48 zł. Jest to niekorzystne, ale w ramach posiadanego budżetu, ze względu na wzrost innych kosztów funkcjonowania CBOS, nie było możliwe ukształtowanie wynagrodzeń na wyższym poziomie.

CBOS stale współpracuje z 18 koordynatorami terenowymi (prowadzącymi działalność gospodarczą lub osobami fizycznymi) w oparciu o umowy cywilno-prawne. Ponadto lista stałych współpracowników CBOS obejmuje około 150 ankierów wynagradzanych w zależności od liczby zrealizowanych ankiet (liczba ankierów, którzy w roku 2017 realizowali badania CBOS, wyniosła 280, ale około 150 współpracuje z nami nie-sporadycznie).

- **Finanse.** W 2017 roku CBOS otrzymał 4 088 000 zł dotacji budżetowej, co stanowi istotny wzrost w porównaniu z dotacją w roku 2015 (3 202 000,00 zł) oraz nieznaczny wzrost w porównaniu z dotacją w roku 2016, kiedy to wyniosła ona 4 062 000,00 zł. Dotacja w 2017 roku osiągnęła najwyższą wartość w cenach bieżących w historii Fundacji CBOS. Uwzględniając poziom inflacji wysokość dotacji także wzrosła osiągając poziom porównywalny z dotacjami otrzymanymi w latach 2004-2006. Ilustrują to dane przedstawione w **Załączniku 1**.

Zgodnie ze statutem, budżet CBOS powiększony został o 52 902,21 zł zysku z działalności gospodarczej w 2016 roku, przeznaczonego uchwałą Rady Fundacji na działalność statutową w 2017 roku oraz o wpływy z bieżącej działalności CBOS w wysokości 308 897,72 zł. Łącznie wpływy z działalności CBOS na działalność statutową wyniosły 361 799,93 zł i złożyły się na nie:

- (a) zysk netto z działalności gospodarczej za rok 2016,
- (b) dochód ze sprzedaży wydawnictw oraz udostępniania danych,
- (c) niewielkie kwoty pochodzące z odsetek bankowych,
- (d) sprzedaż używanego sprzętu CBOS.

W sumie **wpływy** na statutową działalność CBOS w roku 2017 ukształtowały się na poziomie 4 449 799,93 zł (4 607 250,60 zł w roku 2016 – 3,5% spadku). **Wydatki** CBOS ukształtowały

się na poziomie 4 603 233,90 zł, w tym 57% stanowiły wynagrodzenia (także wynagrodzenia ankieterów i koordynatorów, stanowiące zasadniczą część kosztów badań).

W 2017 roku CBOS dokonał jednej inwestycji ze środków statutowych – rozszerzenia elektronicznej bazy danych Zespołu Realizacji Badań, co było konieczne dla efektywnego monitorowania i rozliczania realizacji badań – koszt tej inwestycji to 10 400,00 zł. Baza ta zawiera dane o koordynatorach i ankieterach CBOS, m.in. informacje dotyczące szkoleń i badań, w których uczestniczyli ankieterzy, oraz wyniki kontroli ich pracy.

Warto podkreślić jest oszczędne gospodarowanie przez CBOS środkami publicznymi. Jednakże wobec rosnących kosztów prowadzenia badań sondażowych metodą *face to face* - chcąc utrzymać najwyższe standardy ich realizacji oraz zatrzymać najlepszych pracowników i pozyskiwać najlepszych młodych pracowników – niezbędne jest zwiększenie dotacji budżetowej CBOS, o którą Zarząd CBOS wystąpi.

• **Kontrole.** W 2017 roku w CBOS miały miejsce trzy kontrole:

- 1) 8 marca odbył się audyt – związany z przynależnością CBOS do Organizacji Firm Badania Opinii i Rynku [dalej: OFBOR] – poziomu i struktury sprzedaży usług w ramach działalności gospodarczej CBOS w roku 2017; audyt przeprowadzony został przez niezależnego biegłego rewidenta: kwotę przychodów uznano za realną i spełniającą kryteria wynikające z regulaminu przeglądu obrotów OFBOR.
- 2) W dniach 26 i 27 października odbył się coroczny audyt związany z przynależnością CBOS do OFBOR, a w jego ramach – do Programu Kontroli Jakości Pracy Ankieterów [dalej: PKJPA] oraz Programu Kontroli Jakości Bezpieczeństwa Informacji [dalej: PKJBI]. 26 października kontrolowane były procedury jakości oraz bezpieczeństwa informacji, natomiast 27 października – procedury związane z PKJPA. Audyt zaowocował przyznaniem CBOS wszystkich certyfikatów, o które się ubiegaliśmy: certyfikatu PKJBI oraz certyfikatów w zakresie realizowania wywiadów metodą PAPI (*Paper-and-Pencil Interviewing*), CAPI (*Computer-assisted personal interviewing*) i CAWI (*Computer-assisted web interviewing*) oraz certyfikatu w zakresie realizacji badań jakościowych.
- 3) W dniach od 10 października do 5 grudnia miała miejsce kontrola z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zakres kontroli obejmował (a) prawidłowość obliczania składek na ubezpieczenia społeczne i innych składek oraz zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego; (b) ustalanie uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych i wypłacanie tych świadczeń; (c) prawidłowość i terminowość opracowywania wniosków o świadczenia emerytalne i rentowe; wystawianie zaświadczeń lub zgłaszanie danych do celów ubezpieczeń społecznych. Zbadano umowy o dzieło zawarte z sześcioma osobami i zakwestionowano charakter tych umów kwalifikując je jako umowy-zlecenia.

W zaleceniach pokontrolnych (w Protokole kontroli z dnia 5 grudnia 2017 r.) ZUS określił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zapłata należtych składek została wykonana do 23 stycznia 2018 r. Aktualnie ZUS jest w toku sprawdzania wykonania przez CBOS zaleceń pokontrolnych.

2. PROWADZENIE BADAŃ OPINII PUBLICZNEJ

Podstawowym celem Fundacji Centrum Badania Opinii Społecznej jest realizacja co najmniej 12 badań opinii publicznej rocznie. Źródłem finansowania działalności statutowej jest dotacja z budżetu państwa.

Zaczynając od kwestii finansowych: w roku 2016 nastąpiło istotne zwiększenie dotacji budżetowej dla CBOS do poziomu 4 062 000,00 zł, a w roku 2017 dotacja jeszcze minimalnie wzrosła – o 26 000 zł – i wyniosła 4 088 000 zł osiągając najwyższą wartość w historii Fundacji CBOS w cenach bieżących (zaś uwzględniając poziom inflacji: wprawdzie nie osiągnęła wysokości dotacji z okresu 1998-2001, ale przewyższyła dotację z lat 2003-2008, co ilustrują dane przedstawione w **Załączniku 1.**). Jest to kwota, która – mimo stałego wzrostu kosztów realizacji badań sondażowych metodą *face to face* oraz innych kosztów, w tym obciążeń fiskalnych – pozwoliła na realizację badań wykraczających poza ustawowe i statutowe minimum, to znaczy na zwiększenie liczby różnych badań. Są one przedstawione niżej w następującej kolejności. Najpierw (2.1.) 12 comiesięcznych badań opinii publicznej oraz (2.2.) metodologiczne problemy realizacji badań sondażowych na próbach losowych, a następnie (2.3.) dodatkowe przedsięwzięcia badawcze i analityczne – monitoring postrzegania i oceniania polityk rządowych – możliwe do realizacji dzięki zwiększonej dotacji. Ta zwiększona aktywność badawcza miała jednak swoją cenę w postaci ograniczenia wynagrodzeń pracowników i znacznego ograniczenia inwestycji, z których pewne inwestycje były wskazane, a wkrótce staną się konieczne (wymiana sprzętu ankietatorów na nowy).

2.1. Podobnie jak w latach poprzednich, CBOS realizował co miesiąc badanie opinii publicznej dotyczące problemów społeczno-politycznych i ekonomicznych, nastrojów społecznych oraz postrzegania głównych instytucji państwa, partii i polityków.

Zrealizowanych zostało 12 ogólnopolskich badań ankietowych „Aktualne problemy i wydarzenia”. Przeprowadzono je metodą indywidualnego wywiadu bezpośredniego (w technologii CAPI) na reprezentatywnych próbach dorosłej ludności, liczących około 1000 osób każda. Próby losowane były z systemu ewidencji ludności PESEL. Spis 12 badań statutowych zrealizowanych w 2017 roku zawarty jest w dołączonym do niniejszego sprawozdania **Załączniku 3.**

Każde z badań „Aktualne problemy i wydarzenia” obejmuje część stałą, zawierającą pytania zadawane co miesiąc, i część zmienną, dotyczącą zagadnień najważniejszych w momencie realizacji badania lub mających ogólniejszy, ponadczasowy charakter. Niektóre zagadnienia umieszczane w zmiennej części ankiety badane są z różną częstotliwością, inne tylko jednorazowo. Zakres tematyczny każdego z dwunastu badań wykraczał poza tematykę określoną w statucie i badaną co miesiąc. Podobnie jak w poprzednich latach badaniami objęto zarówno sprawy międzynarodowe, jak i krajowe. Do tych pierwszych należała, tradycyjnie już, problematyka związana z członkostwem Polski w Unii Europejskiej oraz stosunek do NATO i do obecności wojsk sojuszników na terenie Polski. Osobny komunikat poświęcono relacjom polsko-niemieckim oraz stosunkowi do upominania się o reparacje wojenne. Pytano o stosunek do uchodźców. Dominowały sprawy krajowe. Sporo miejsca i uwagi poświęcono kwestiom politycznym: stosunkowi do i ocenie demokracji i partii politycznych, elektoratom partyjnym (w połowie kadencji parlamentarnej), preferencjom partyjnym, bilansowi dokonań rządu po dwóch latach jego działalności, opiniom dotyczącym reformy systemu sądownictwa, stosunkowi do planowanych w 2017 roku zmian w kodeksie wyborczym oraz do projektu ograniczenia handlu w niedziele. Nie zanedbano kwestii

społecznych. Pytano o oceny reformy edukacji, programu „Rodzina 500 plus” po blisko roku od jego wprowadzenia, reformy podstawowej opieki zdrowotnej, ale także o więzi społeczne i relacje sąsiedzkie. Problematykę badań i analiz najlepiej oddaje spis wszystkich komunikatów oraz opracowań z serii „Opinie i Diagnozy” opublikowanych w 2017 roku, który stanowi **Załącznik 4.** do niniejszego sprawozdania. Należy jednak zaznaczyć, że w pełni zrealizowano *Ramowy plan tematów badawczych CBOS na rok 2017* pozytywnie zaopiniowany przez Radę CBOS 25 listopada 2016 r.

Należy podkreślić, że wśród podejmowanych tematów są tematy trudne dla respondentów, jak np. te dotyczące kwestii prawnych, złożone, jak np. problematyka demokracji i różnych jej aspektów, czy drażliwe, zarówno polityczne, jak i obyczajowe. Niektóre problemy badawcze monitorowane są od końca lat 80. lub od początku lat 90., co stwarza wyjątkową okazję do porównań w czasie i śledzenia przemian społeczeństwa polskiego – dobrym przykładem są np. nastroje społeczne czy oceny materialnych warunków życia (badane od 1990 roku) czy stosunek do innych narodów (badany od 1993 roku). Zatem nie tylko metodologia badań sondażowych (o czym niżej), ale także bogactwo poruszanych tematów i powtarzalność ich badania czyni z CBOS unikalną instytucję badawczą.

Jej wyjątkowy charakter potwierdza zestawienie obecności w media CBOS w porównaniu z innymi firmami badawczymi, opracowane na podstawie kwartalnych raportów Instytutu Monitorowania Mediów, zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 1. Obecność w mediach (drukowanych i internetowych) w roku 2017: CBOS na tle innych firm

	CBOS	GfK Polonia	IBRiS	Kantar Millward Brown	Kantar Public d. TNS Polska
Liczba cytowań ogółem	77 097	5 510	50 503	18 391	12 124

Dzisiaj trudno wyobrazić sobie debatę publiczną na jakikolwiek temat bez odwoływania się i cytowania rezultatów badań i analiz CBOS. Dobrze ilustruje to bardziej szczegółowa statystyka cytowań danych z badań CBOS zawarta w tabeli w **Załączniku 6.**

2.2. Ważnym problemem badań sondażowych pozostaje typ próby i poziom jej realizacji.

W 2017 roku kontynuowano badania na reprezentatywnych próbach ludności losowanych z systemu PESEL, co zapewnia reprezentatywność i statystyczną poprawność tych prób. Prowadzenie badań na takich próbach wiąże się jednak ze spadkiem poziomu realizacji założonej, wyjściowej próby. Spadek ten dotyczy wszystkich ośrodków badawczych, światowych i polskich, w związku z tym większość z nich przechodzi na realizację badań innymi metodami (gorszymi ze statystycznego punktu widzenia, ale zapewniającymi realizację założonej próby). Spadek poziomu realizacji próby obserwujemy także w badaniach CBOS, co przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Przeciętny poziom realizacji założonych prób w badaniach CBOS w latach 2001–2016 (w procentach)

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
62,4	62,5	59,1	57,9	52,5	47,2	47,7	45,5	42,1	44,5	42,0	39,5	38,1	34,7	34,1	34,1

Jak widać, w 2017 roku przeciętny poziom realizacji prób wyniósł 34,1% i był na tym samym poziomie co w roku 2016. Zahamowanie, przynajmniej czasowe, spadku poziomu realizacji prób zawdzięczamy zastosowaniu rozmaitych środków (podniesienie wynagrodzeń ankietów

i korzystniejsze rozliczanie kosztów przejazdów, dodatki motywacyjne dla koordynatorów, staranne przygotowywanie kwestionariuszy wywiadów i kontrola ich długości itp.).

Należy jednak przyjąć, że nie da się w pełni i na długo powstrzymać procesu spadku poziomu realizacji prób. Mamy świadomość, że sytuacja realizacji badań sondażowych metodą *face to face* na próbie czysto losowej jest trudna i – z wielu względów – coraz trudniejsza. Mimo to CBOS zamierza pozostać przy próbach losowych (jako najbardziej poprawnych ze statystycznego i metodologicznego punktu widzenia) losowanych z systemu PESEL jednocześnie monitorując i wnikliwie analizując sytuację, by podejmować działania hamujące tendencję spadkową.

Należy podkreślić, że dla zapewnienia właściwej jakości badań kontynuowane były zjazdy koordynatorów oraz szkolenia ankieterów i kontrola ich pracy według standardów jeszcze wyższych niż przyjęte przez OFBOR (patrz: Kontrole pkt 2 wyżej).

CBOS jest obecnie jedynym ośrodkiem badawczym w kraju, który systematycznie realizuje badania sondażowe na tak wymagających próbach, uzyskując przy tym poziom realizacji (*response rate*) nie gorszy niż zachodnie ośrodki badawcze.

2.3. Poza określoną w Statucie Fundacji CBOS (§ 19 pkt 2) liczbą dwunastu comiesięcznych badań („Aktualne problemy i wydarzenia”) możliwe do realizacji – dzięki zwiększonej dotacji – stały się dodatkowe przedsięwzięcia badawcze i analityczne, a mianowicie „Monitoring postrzegania i oceniania polityk rządowych”. Były to badania realizowane zgodnie z różnymi metodologiami: badania *FGI* – w grupach fokusowych; badania techniką *CAMI* przeprowadzania krótkich wywiadów *face-to face* na tabletach; zlecane różnym firmom (IPSOS, Kantar Public d. TNS Polska, Indicator) badania *CATI* – krótkie wywiady telefoniczne. Badania zrealizowane w ramach „Monitoringu” wymienione są w spisie badań zrealizowanych w 2017 roku w **Załączniku 3.** pod numerem 13.

3. GROMADZENIE, OPACOWYWANIE I UDOSTĘPNIANIE DANYCH

W 2017 roku powiększyły się najcenniejsze zasoby CBOS, jakimi są gromadzone systematycznie od wielu lat serie wskaźników porównywalnych w czasie i umożliwiających analizy długofalowych trendów w zmianach opinii publicznej. Niektóre z tych wskaźników zbierane są od końca lat 80. Szczególnie cenne są uzyskiwane od lat comiesięczne dane, pozwalające na analizę trendów w ocenach i przewidywaniach dotyczących sytuacji kraju oraz poparcia, ocen działalności i stopnia zaufania do głównych instytucji państwa, partii politycznych i polityków. Właśnie na podstawie tych danych opracowany został w tym roku numer (39.) „Opinii i Diagnoz” *Polacy wobec demokracji i systemu partyjnego*. W ramach problematyki ekonomicznej systematycznie badane są oceny warunków życia, a od 2001 roku oceny sytuacji na rynku pracy i kwestia bezrobocia. Komunikaty przedstawiające wyniki badań na ten temat z reguły zawierają analizy trendów. Na podstawie tych danych – porównywanych z danymi statystycznymi – opracowany został w tym roku numer (40.) „Opinii i Diagnoz” *Czy żyje nam się lepiej? Opinie o gospodarce, rynku pracy i własnej sytuacji materialnej*.

Dane pochodzące ze statutowych badań CBOS trafiają do różnych podmiotów.

Po pierwsze, zbiory surowych danych udostępniane są na bieżąco (do dalszych analiz) Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Marszałka Sejmu RP.

Po drugie, CBOS udostępnia, odpłatnie (za relatywnie niskie opłaty), archiwalne dane źródłowe na elektronicznych nośnikach informacji. Korzystają z tego głównie badacze z instytucji naukowych, polskich i zagranicznych. Zainteresowanie tą formą wykorzystania danych jest zależne od potrzeb i możliwości naukowców i nie rośnie (po części z powodu przekazywania danych CBOS do Archiwum Danych Społecznych, gdzie są one dostępne nieodpłatnie – w Archiwum znajduje się 40 zbiorów danych CBOS). Jednak w 2017 roku 11 odbiorców zewnętrznych zakupiło zbiory danych z 72 badań do wtórnych analiz (patrz: Tabela 4).

Wyniki badań są na bieżąco, systematycznie opracowywane i rozpowszechniane w różnych formach (o czym niżej).

Działalność badawcza i analityczna CBOS zaowocowała w 2017 roku opublikowaniem 175 komunikatów tematycznych (średnio niemal 15 miesięcznie, ponad 3 tygodniowo), co oznacza, że przeciętnie, co drugi dzień publikujemy komunikat. Mają one różną długość: od sześciu stron do 47 stron (z aneksami). Dane o liczbie komunikatów publikowanych w latach 2001-2015 zawiera Tabela 3.

Tabela 3. Liczba komunikatów z badań CBOS w latach 2000–2016

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
179	221	201	202	206	196	193	193	174	173	168	178	181	178	179	180	175

Poza komunikatami z badań CBOS opublikował cztery opracowania z serii „Opinie i Diagnozy”, z czego jeden numer był przygotowany do druku już w roku 2016¹, a pozostałe trzy zostały opracowane i opublikowane w 2017 roku. Spis komunikatów i opracowań z serii „Opinie i Diagnozy” opublikowanych w 2017 roku dołączony jest do niniejszego sprawozdania w postaci **Załącznika 4**.

¹ W 2017 roku jako pierwsze opublikowane zostały „Opinie i Diagnozy” nr 37 *Rodzina PLUS. Sytuacja polskich rodzin i oceny polityki prorodzinnej*. Stanowiły one podsumowania badań pod tym samym tytułem zrealizowanych w 2016 roku i w większości zostały opracowane w roku 2015, a wydrukowane i opublikowane w 2017 r.

4. UPOWSZECHNIANIE WYNIKÓW BADAŃ

Upowszechnianie wyników badań CBOS przybiera różne formy: opracowań drukowanych lub elektronicznych, dłuższych i bardziej wnikliwych lub skrótowych, ale szybszych. Są one przedstawione niżej.

Komunikaty z badań CBOS to podstawowa forma upowszechniania wyników naszych badań. Natychmiast po opracowaniu przekazywane są najważniejszym instytucjom państwowym i społecznym (**Załącznik 5**, zawiera listę instytucjonalnych, „bezpłatnych” odbiorców komunikatów CBOS w 2017 roku) oraz wysyłane subskrybentom. W dzień po ich opublikowaniu można je było kupić w cenie 8,00 zł (z VATem) za egzemplarz. Po miesiącu stają się dostępne, bezpłatnie, dla wszystkich zainteresowanych na stronie internetowej CBOS (www.cbos.pl).

„**Opinie i Diagnozy**” stanowią kompleksowe, obszerne i pogłębione opracowania danej problematyki. W formacie książkowym są do kupienia w wersji papierowej (nieco droższej) i w wersji elektronicznej (tańszej).

Opracowywane co miesiąc **wstępne informacje** o wybranych najważniejszych wynikach badania „**Aktualne problemy i wydarzenia**” są publikowane kilka dni po zakończeniu każdego badania i również, tak jak komunikaty z badań CBOS, rozsyłane do najważniejszych instytucji państwowych i społecznych. W 2017 roku ukazało się 12 takich wstępnych informacji.

Ponadto CBOS publikował co miesiąc czterostronicowy kolorowy biuletyn „**Polish Public Opinion**” w angielskiej wersji językowej (czyli ukazało się 12 numerów tego tytułu).

Odbiorcami komunikatów z badań CBOS są **najważniejsze instytucje państwowe** (patrz: **Załącznik 5**). Wśród prenumeratorów naszych publikacji są także **inne ważne instytucje**, np. Komenda Główna Policji, Naczelna Izba Lekarska, ambasady (Republiki Federalnej Niemiec, Belgii).

Stałymi odbiorcami są **media**, m. in. Polska Agencja Prasowa, Thomson Reuters, Associated Press, Bloomberg Polska, Katolicka Agencja Informacyjna, Telewizja Polska, Informacyjna Agencja Radiowa, Gazeta Wyborcza, Polityka Insight.

Przynosi to efekty w postaci cytowania wyników badań CBOS. Według profesjonalnego monitoringu mediów prowadzonego przez Instytut Monitorowania Mediów i jego miesięcznych raportów CBOS jest najczęściej cytowaną firmą badawczą. W roku 2017 wyniki sondaży CBOS były przytaczane w prasie drukowanej 1994 razy (w 2016 r. – 1954 razy), na portalach internetowych **17 935** (w 2016 r. – 12 272 razy), na Facebooku – **15 669** (w 2016 r. – 29 373 razy), na Twitterze **39 474** (w 2016 r. – 18 558 razy). Średnio miesięcznie w wymienionych (i innych mediach) wyniki badań CBOS przywoływane były 6 571 razy (w 2016 r. – 5 678 razy). Szczegółowe dane prezentuje **Załącznik 6**.

Wśród prenumeratorów są również środowiska naukowe i akademickie (m. in. instytuty PAN, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Łódzkiego, UAM w Poznaniu, Uniwersytetu Wrocławskiego, KUL i UMCS w Lublinie), indywidualni naukowcy, w tym z zagranicy, oraz organizacje społeczne polskie i zagraniczne.

W 2017 roku CBOS kontynuował rozpowszechnianie wyników badań w postaci internetowego biuletynu **CBOSNews**. Zawiera on krótkie informacje o najnowszych wynikach, które jeszcze przed opracowaniem pełnego komunikatu z badań prezentujemy zainteresowanym. W **CBOSNews** zamieszczamy także informacje o ważniejszych publikacjach oraz zapowiedzi wydawnicze. W 2017 roku ukazały się 44 numery tego biuletynu w języku polskim oraz w języku angielskim (nowość wprowadzona w 2013 r.). Liczba subskrybentów **CBOSNews** w języku polskim wynosi 942, a w języku angielskim – 79 (stan na koniec grudnia 2017 r.).

Ważną i coraz ważniejszą rolę w upowszechnianiu wyników badań odgrywa **strona internetowa CBOS**, która – poza podstawowymi informacjami o Fundacji – zawiera wszystkie komunikaty (od 1990 r.), biuletyny „*Polish Public Opinion*” i **CBOSNews** oraz przedstawia główne trendy zmian opinii publicznej. Za pośrednictwem strony internetowej można w łatwy sposób zamówić komunikaty z badań CBOS, zarówno pojedyncze tytuły, jak i w prenumeracie. O tej rosnącej roli strony internetowej świadczą dane zawarte w Tabeli 4.

The screenshot shows the CBOS website homepage with the following sections:

- OGŁOSZENIA** | Praca dla ankierów ... więcej >
- CBOS** Centrum Badania Opinii Społecznej
- Rzetelność i profesjonalizm
- Szukaj komunikatów z badań
- Koszyk (0 szt., -0.00 zł)
- O FIRMIE | BADANIA | PUBLIKACJE | KONTAKT | FAQ
- TRENDY**: Sondaze "Aktualne problemy i wydarzenia", realizowane co najmniej 12 razy w roku na reprezentatywnej ok. 1000-osobowej próbie dorosłych mieszkańców Polski, są najlepszym barometrem społecznych nastrojów w kraju. zobacz >
- CBOSNEWS Newsletter** 44/2017: Koszty świąt Bożego Narodzenia. Polacy w większości deklarują, że w tym roku ich wydatki związane z Bożym Narodzeniem będą zbliżone do ubiegłorocznych. Nieliczni, którzy przewidują jakieś różnice pod tym względem, mówią częściej o ... Czytaj więcej> Archiwum CBOSNEWS> Bezpłatny CBOSNEWS zapisz się>
- OSTATNIE KOMUNIKATY**: 21.12.2017 Stosunek do poselskich propozycji ... 20.12.2017 Stosunek do osób o orientacji ... 20.12.2017 Polak w urzędzie 19.12.2017 Boże Narodzenie 2017 Pełny spis >
- OPINIE I DIAGNOZY**: 29.12.2017 Czy żyje nam się lepiej? ... 28.12.2017 Polacy wobec demokracji ... 19.05.2017 Młodość 2016 Pełny spis >
- WYDARZENIA** 06.12.2017: Dyrektor CBOS dr hab. Mirosława Grabowska, prof. UW, wzięła udział w debacie „Polskie spory o kształt demokracji” zorganizowanej przez Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.... Pełny spis >
- DANE SPOŁECZNE**: Informacje o najbogatszym archiwum unikatowych danych społecznych z badań CBOS z lat 1990-2017 oraz cennik na dane źródłowe lub analizy statystyczne znajdziesz w zakładce: "Badania/Usługi Pracownicy Analiz". zobacz >
- Logos: Compilika, PKiPA, Prezydent RP, PBW, Statystyki strony >

4. Upowszechnianie wyników badań

Tabela 4. Statystyki roczne Ośrodka Informacji CBOS

	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
Odwiedziny strony www – łącznie wersja polska i angielska*	247 776	265 589	280 328	284 992	283 624	322 820
Odwiedziny klientów na miejscu	62	32	29	31	24	9
Liczba subskrypcji publikacji CBOS (ogółem)	78	83	78	64	63	56
Liczba klientów kupujących publikacje CBOS wysyłkowo poza subskrypcją	193	189	168	243	326	421
Liczba klientów instytucjonalnych kupujących opracowania lub dane z badań	100	89	84	73	87	86
Sprzedane raporty z serii „Opinie i Diagnozy” (egz.)	214	194	269	170	166	245
w tym elektroniczne	163	133	165	132	117	191
Liczba opublikowanych tytułów komunikatów z badań CBOS	178	181	178	179	180	175
Sprzedane komunikaty z badań (egz.)	5 543	5 603	5 138	4 899	4 351	4 265
w tym elektroniczne	3 169	3 745	3 493	3 424	3 402	3 366
Sprzedane „Polish Public Opinion” (egz.)	48	36	48	36	36	36
w tym elektroniczne	24	12	24	24	24	24
Sprzedane książki (egz.)	1	2	1	3	0	1
Zrealizowane zamówienia na kopie danych oraz analizy statystyczne (+liczba wykorzystanych badań)	18 (84)	19 (149)	14 (117)	19 (69)	11 (177)	11 (72)
CBOSNews w języku polskim – liczba opublikowanych numerów rocznie	39	40	41	46	51	44
CBOSNews w języku angielskim – liczba opublikowanych numerów rocznie (od nru 22/2013)	-	18	40	46	51	44
CBOSNews w języku polskim – liczba subskrybentów (od 7.05.2008)	895	930	941	925	942	929
CBOSNews w języku angielskim – liczba subskrybentów (od 8.07.2013)	-	59	82	82	79	77
Konto na Twitterze – liczba obserwatorów (od 1.07.2012)	647	2 853	5 645	9 052	10 862	12 652
Strona na Facebooku – liczba polubień (od 10.04.2013)	-	908	1 257	1 580	1 964	2 201

* Licznik odwiedzin nie odlicza wejść z CBOS

Od lipca 2012 r. **CBOS obecny jest na Twitterze**, darmowym serwisie społecznościowym, co umożliwia wysyłanie tzw. *tweetów*, czyli krótkich wiadomości tekstowych dostarczanych użytkownikom, którzy obserwują dany profil. Liczba obserwatorów strony CBOS na Twitterze wynosi 12 652 (stan na koniec grudnia 2017 r.; stan na koniec grudnia 2016 r. – 10 862).

Kolejną innowacją stanowiło założenie **na Facebooku** fanpage'u CBOS – od 10 kwietnia 2013 roku strona zgromadziła 2 201 „polubień”.

Informacje zestawione w Tabeli 4. (powyżej) wymagają dodatkowego komentarza.

O zmianie (unowocześnieniu) korzystania z danych CBOS świadczy wzrost liczby odwiedzin strony internetowej i liczby zamówień na publikacje CBOS zrealizowanych wysyłkowo (*via* Internet) przy utrzymującym się spadku liczby osób, które osobiście odwiedzają Ośrodek Informacji CBOS. W 2017 roku było ich 9. Natomiast Ośrodek Informacji CBOS odpowiada na wiele zapytań e-mailowych, telefonicznych i listownych.

Dotychczasowe formy publikowania książek, raportów, komunikatów z badań są – w skali globalnej – wypierane przez formy krótsze, elektroniczne i niepłatne. CBOS stara się dostosować do tego trendu i nadążać za nim. W związku z tym np. komunikaty z badań CBOS zapowiadane są na Twitterze, ich fragmenty prezentujemy w internetowym biuletynie *CBOSNews*, a po miesiącu są dostępne – bezpłatnie – na stronie internetowej. Dlatego też, generalnie, sprzedaż publikacji drukowanych spadała, spada i prawdopodobnie nadal będzie spadać. Z tego powodu dużą wagę przywiązujemy do nowych, elektronicznych form rozpowszechniania wyników badań. Nasza strona internetowa odwiedzana jest często, co prezentuje Tabela 5.

Tabela 5. Statystyka odwiedzin strony www.cbos.pl

Calkowita liczba odwiedzin od lutego 2005	3 085 201
Odwiedziny w latach:	
2017	322 820
2016	283 624
2015	284 992
2014	280 328
2013	265 589
2012	247 776
2011	262 779
2010	292 750
2009*	274 763
2008	134 660
2007	140 904
2006	141 031
2005	153 185

* Uwaga: od 1.01.2009 r. wejścia z CBOS nie są odliczane.

5. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA ORAZ SZKOLENIOWA I KONFERENCYJNA

Działalność wydawnicza stanowi podstawowy sposób upowszechniania danych z badań i została szczegółowo omówiona wyżej (w punkcie 3.).

Jeśli chodzi o **szkolenia**, to w roku 2017 (w okresie 1 – 25 sierpnia) staż w CBOS odbyła 1 osoba – studentka Instytutu Socjologii UW.

Z kolei pracownicy CBOS uczestniczyli w różnych szkoleniach, w tym:

- (a) szkoleniami o profilu prawno-księgowym objęte zostały 2 osoby,
- (b) szkoleniem o profilu informatycznym – 2 osoby,
- (c) szkoleniem o profilu statystycznym – 3 osoby,
- (d) szkoleniem z zakresu zarządzania projektami – 1 osoba;
- (e) w kursach językowych uczestniczyło 10 osób.

Jeśli chodzi o **konferencje** to stanowią one okazję do zaprezentowania naszych danych i analiz oraz do wymiany doświadczeń. W sumie dziesięcioro pracowników CBOS uczestniczyło w 12 różnych konferencjach (w tym w trzech międzynarodowych); cztery osoby brały udział w XVIII Kongresie Badaczy Rynku i Opinii (19–20 października, Warszawa).

6. REALIZACJA BADAŃ DODATKOWYCH I WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

Wprowadzenie tego punktu do sprawozdania jest zasadne, bowiem realizujemy badania „dodatkowe” nie dla zysku, we współpracy z instytucjami publicznymi.

Przeprowadziliśmy – we współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii – badanie *Nastolatki w sieci hazardu. Pogłębiona analiza zjawiska hazardu online z perspektywy grających nastolatków, jako grupy szczególnie narażonej na zagrożenia będące jego skutkiem*. Badanie trwało od 1.08.2017 r. do 29.12.2017 r. i miało budżet 60 000 zł. Współpraca z KBPN będzie kontynuowana w roku 2018.

Kontynuowana była międzynarodowa współpraca (na zasadzie dobrowolności i partnerstwa) z ośrodkami badawczymi z krajów „wyszehradzkich”: z czeskim CCVM Sociological Institute, słowackim Focus i węgierskim Tárki. W 2017 roku w Polsce, Czechach, na Słowacji i na Węgrzech zadano porównywalne pytania na temat oceny sytuacji gospodarczej i warunków materialnych gospodarstw domowych oraz stosunku do Unii Europejskiej. Wyniki porównań międzynarodowych publikowane były w każdym z krajów zgodnie z pragmatyką uczestniczących ośrodków badawczych. CBOS opublikował je jako osobne komunikaty².

CBOS dokłada starań, by ta forma współpracy międzynarodowej z krajami z regionu była kontynuowana.

Załącznik 1. Wartość dotacji budżetowej dla Fundacji CBOS w latach 1998–2017.

Załącznik 2. Sprawozdanie z wykorzystania dotacji budżetowej przez Fundację CBOS za okres I – XII 2017 r.

Załącznik 3. Spis badań statutowych w 2017 r.

Załącznik 4. Spis komunikatów z badań CBOS oraz numerów „Opinii i Diagnoz” opublikowanych w 2017 r.

Załącznik 5. Lista instytucjonalnych, „bezpłatnych” odbiorców komunikatów CBOS w 2017 roku.

Załącznik 6. Zestawienie cytowania CBOS w mediach w 2017 r.

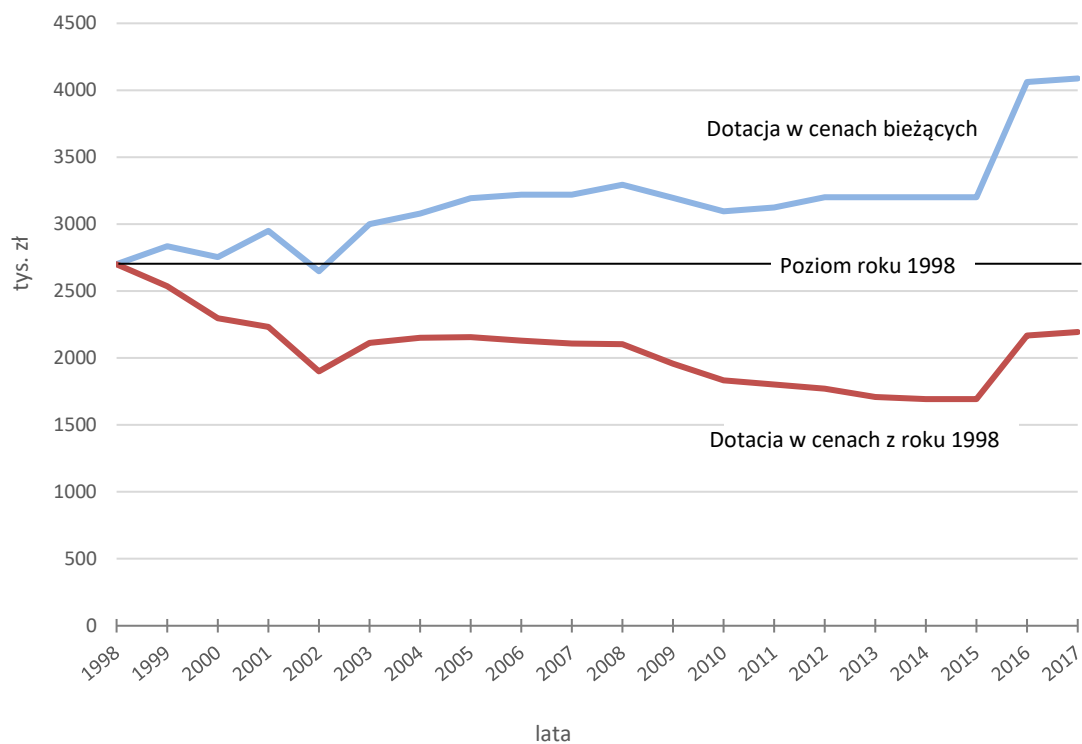
---

² Polacy, Czesi, Słowacy i Węgrzy o członkostwie w Unii Europejskiej (komunikat nr 103); Oceny i prognozy sytuacji gospodarczej oraz warunków materialnych gospodarstw domowych w krajach Grupy Wyszehradzkiej (komunikat nr 159).

Wartość dotacji budżetowej dla Fundacji CBOS w latach 1998–2017

	Dotacja budżetowa (tys. zł)	Wskaźnik inflacji (rok poprzedni=100)	Dotacja budżetowa, wartość realna (w cenach z dn. 1 stycznia 1998)
1 I 1998	2700	111,8	2700
1 I 1999	2835	107,3	2536
1 I 2000	2754	110,1	2296
1 I 2001	2949	105,5	2233
1 I 2002	2648	101,9	1900
1 I 2003	3000	100,8	2113
1 I 2004	3080	103,5	2152
1 I 2005	3194	102,1	2156
1 I 2006	3221	101,0	2130
1 I 2007	3219	102,5	2107
1 I 2008	3295	104,2	2104
1 I 2009	3195	103,5	1958
1 I 2010	3095	102,6	1833
1 I 2011	3124	104,3	1803
1 I 2012	3202	103,7	1772
1 I 2013	3202	100,9	1709
1 I 2014	3202	100,0	1693
1 I 2015	3202	99,1	1693
1 I 2016	4062	99,4	2168
1 I 2017	4088	-	2195

**Sprawozdanie z wykorzystania dotacji budżetowej przez Fundację CBOS
za okres I – XII 2017 r.**

	Wykonanie 2017 r.		Plan 2017 r.	
	Kwota zł ogółem	Struktura	Kwota zł ogółem	Wyk. (%)
		%		
WPLYWY	4 088 000,00	100,0	4 088 000,00	100,0
Dotacja KPRM	4 088 000,00	100,0	4 088 000,00	100,0
WYDATKI	4 088 000,00	100,0	4 088 000,00	100,0
Wynagrodzenia (w tym:)	2 485 221,07	60,8	2 485 300,00	100,0
<i>Osobowe</i>	<i>1 690 821,94</i>	<i>41,4</i>	<i>1 690 900,00</i>	100,0
<i>Rada CBOS</i>	<i>96 120,00</i>	<i>2,3</i>	<i>96 100,00</i>	100,0
<i>Umowy zlecenia i o dzieło</i>	<i>698 279,13</i>	<i>17,1</i>	<i>698 300,00</i>	100,0
ZUS - składki oraz obowiązkowe świadczenia na rzecz pracowników	330 624,49	8,0	330 600,00	100,0
ZFŚS - odpis	39 101,38	1,0	39 100,00	100,0
Materiały (m.in. biurowe, gospodarcze, papier, książki i czasopisma, programy komputerowe, wyposażenie i części zamienne, woda i energia)	84 909,12	2,1	84 900,00	100,0
Zakup środków trwałych / WNiP	0,00	0,0	0,00	0,0
Usługi (m.in. czynsz, opłaty pocztowe i telefoniczne, usługi koordynatorów, naprawy, remonty, dzierżawa maszyn poligraficznych, licencje)	947 239,35	23,2	947 200,00	100,0
Pozostałe wydatki (m.in. delegacje, składki członk. organizacji, podatki i opłaty)	200 904,59	4,9	200 900,00	100,0
WPLYWY minus WYDATKI	0,00	x	0,00	x
z tego:				
KASA	0,00	x	x	x
BANK	0,00	x	x	x

Spis badań statutowych w 2017 r.

L.p.	Numery i tytuły badań	Próba wyjściowa	Okres realizacji w terenie
1.	2017 /01 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	05.01.-15.01.
2.	2017/03 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	02.02.-09.02.
3.	2017/05 - Aktualne problemy i wydarzenia	2971	02.03.-09.03.
4.	2017/07 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	30.03.-06.04.
5.	2017/09 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	05.05.-14.05.
6.	2017/11 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	01.06.-08.06.
7.	2017/15 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	29.06.-06.07.
8.	2017/20 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	17.08.-24.08.
9.	2017/24 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	07.09.-14.09.
10.	2017/26 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	05.10.-12.10.
11.	2017/31 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	02.11.-12.11.
12.	2017/33 - Aktualne problemy i wydarzenia	2970	30.11.-07.12.
13.	<p>Monitoring postrzegania i oceniania polityk rządowych w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ trzy badania <i>FGI</i> (łącznie 25 grup fokusowych w różnych miejscowościach); ▪ cztery badania na tabletach – <i>CAMI</i> – po około 1000 respondentów; ▪ sześć zleconych badań telefonicznych – <i>CATI</i> – po około 1000 respondentów 	próby zróżnicowane	styczeń – grudzień 2017 r.

Realizacja powyższych badań

- na reprezentatywnych próbach losowych dorosłych mieszkańców Polski, losowanych z systemu ewidencji ludności PESEL,
- metodą wywiadów bezpośrednich (*face-to-face*) wspomaganym komputerowo (*CAPI*)
- i uzyskanie 12 070 wywiadów wymagało w skali roku:
- pracy 280 ankieterów CBOS,
- odwiedzenia 35 641 adresów.

Spis komunikatów CBOS w 2017 roku

STYCZEŃ

1. Stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców
2. Polityk roku 2016 w Polsce i na świecie
3. Zadowolenie z życia
4. Zasady moralne a religia
5. Preferencje partyjne w styczniu
6. Opinie o działalności parlamentu, prezydenta i Trybunału Konstytucyjnego
7. Stosunek do rządu w styczniu
8. Wizerunkowy bilans kryzysu parlamentarnego
9. Nastroje społeczne w styczniu
10. Zaufanie do polityków w styczniu
11. Samopoczucie Polaków w roku 2016
12. Aktywności i doświadczenia Polaków w 2016 roku

LUTY

13. Nadzieje i obawy związane z rokiem 2017
14. Polacy o demokracji
15. Preferencje partyjne w lutym
16. Polacy o reformie systemu edukacji
17. Opinie o działalności parlamentu, prezydenta, sądów i prokuratury
18. Stosunek do rządu w lutym
19. Nastroje społeczne w lutym
- **Opinie i Diagnozy nr 37: Rodzina PLUS. Sytuacja polskich rodzin i oceny polityki prorodzinnej**
20. Zaufanie do polityków w lutym
21. Stosunek do innych narodów
22. Polskie podziemie antykomunistyczne w pamięci zbiorowej

MARZEC

23. Opinie o Donaldzie Tusku jako przewodniczącym Rady Europejskiej
24. Wyjazdy wypoczynkowe Polaków w 2016 roku i plany na rok 2017
25. Opinie na temat ograniczenia liczby kadencji władz w samorządach
26. Stosunek do NATO i obecności wojsk sojuszniczych w naszym kraju
27. Stosunek do Wojsk Obrony Terytorialnej
28. Preferencje partyjne w marcu
29. Stosunek do rządu w pierwszej dekadzie marca
30. Dobro wspólne a prawo własności
31. Społeczne oceny wymiaru sprawiedliwości
32. Oceny instytucji publicznych
33. Zaufanie do polityków w marcu
34. Nastroje społeczne w marcu
35. Oceny sytuacji na rynku pracy i poczucie zagrożenia bezrobociem
36. Ocena programu „Rodzina 500 plus” po blisko roku od jego wprowadzenia

37. Dwudziesta rocznica uchwalenia Konstytucji RP

KWIECIEŃ

38. Identyfikacje partyjne, alternatywy wyborcze i elektoraty negatywne
39. Materialne warunki życia
40. Preferencje partyjne w kwietniu
41. Sens życia – wczoraj i dziś
42. Oceny działalności parlamentu, prezydenta i mediów
43. Stosunek do rządu przed głosowaniem nad wotum nieufności
44. Stosunek do przyjmowania uchodźców
45. Po reelekcji Donalda Tuska na szefa Rady Europejskiej
46. Nastroje społeczne w kwietniu
47. Stosunek do polityków w kwietniu
48. Opinie o bezpieczeństwie i zagrożeniu przestępczością
49. Korzystanie z internetu
50. Jakiej Unii chcą Polacy?

MAJ

51. Bezrobotni 2017
52. Ocena wiarygodności telewizyjnych programów informacyjnych i publicystycznych
53. Media online
54. Dystans wobec przekazu medialnego
55. Preferencje partyjne w maju
56. Opinie o działalności parlamentu i prezydenta
57. Czy reforma edukacji powinna zostać poddana pod głosowanie w referendum?
58. Stosunek do rządu w maju
- **Opinie i Diagnozy nr 38: Młodzież 2016**
59. Zaufanie do polityków w maju
60. Nastroje społeczne w maju
61. Suweren podzielony – sympatycy rządzących *versus* sympatycy opozycji oraz publiczność
62. Czy warto się kształcić?
63. Opinie na temat korupcji w Polsce
64. PIT-y 2016
65. Oczekiwania pod adresem polskich polityków w związku z kryzysem migracyjnym w UE

CZERWIEC

66. Ogólny stosunek do partii politycznych
67. Przed obniżeniem wieku emerytalnego: jak zatrzymać Polaków na rynku pracy
68. Hazardziści
69. Wokół reprivatyzacji
70. Jak osiągnąć sukces zawodowy?
71. Polacy oceniają skład rządu
72. Korupcyjne doświadczenia Polaków
73. Preferencje partyjne w czerwcu
74. Opinie o działalności parlamentu i prezydenta

75. Stosunek do rządu w czerwcu
76. Opinie o działalności policji, prokuratury, sądów i Rzecznika Praw Obywatelskich
77. Referendum konsultacyjne w sprawie konstytucji – pierwsze reakcje
78. Nastroje społeczne w czerwcu
79. Zaufanie do polityków w czerwcu
80. Reprezentatywność sceny politycznej
81. Antypatie partyjne
82. Używanie telefonów komórkowych za kierownicą
83. Społeczne postrzeganie problemu ubóstwa
84. Przynależność Polaków do ruchów i wspólnot religijnych

LIPIEC

85. Stosunek Polaków do nierówności społecznych
86. Styl jazdy polskich kierowców
87. Działalność związków zawodowych w Polsce
88. Poparcie dla partii politycznych u progu sezonu wakacyjnego
89. Opinie o działalności parlamentu, prezydenta i Trybunału Konstytucyjnego
90. Stosunek do rządu w lipcu
91. Zaufanie do polityków na początku sezonu wakacyjnego
92. Nastroje społeczne w lipcu
93. Osoby niezamężne i niezonate w polskich rodzinach
94. Finansowanie mediów publicznych
95. Poczucie wpływu na sprawy publiczne
96. Polacy wobec wypadków drogowych
97. O czym Polacy chcieliby wypowiedzieć się w referendum
98. Pełnoletnie dzieci mieszkające z rodzicami

SIERPIEŃ

99. Korzystanie z telefonów komórkowych
100. Polacy o obowiązku szczepienia dzieci
101. Chęć udziału w wyborach i zainteresowanie polityką
102. Czy młodzi Polacy są pravicowi?
- 103. Polacy, Czesi, Słowacy i Węgrzy o członkostwie w Unii Europejskiej**
104. Czy jesteśmy zadowoleni ze swojego wyglądu?
105. Elektorat lewicy od roku 2005
106. Preferencje partyjne w sierpniu
107. Zasady demokracji i ich realizacja w Polsce
108. Oceny działalności parlamentu i prezydenta
109. Stosunek do rządu w drugiej połowie sierpnia
110. Nastroje społeczne w sierpniu

WRZESIEŃ

111. Zaufanie do polityków u progu nowego sezonu politycznego
112. Krajobraz po wetach
113. Moda na tatuaże
114. Czy tylko Jasna Góra? Doświadczenia pielgrzymkowe Polaków
115. Kto nie lubi „dobrej zmiany”?
116. Polacy kontra kleszcze
117. Plany prokreacyjne kobiet

118. Opinie o demokracji
119. Preferencje partyjne we wrześniu
120. Kim są zamierzający głosować w wyborach do Sejmu, ale niezdecydowani, kogo poprzeć
121. Wzrost notowań rządu
122. Nastroje społeczne we wrześniu
123. Zaufanie do polityków we wrześniu
124. Oceny działalności instytucji publicznych
125. Wyposażenie gospodarstw domowych
126. Historia elektoratu Nowoczesnej
127. Sytuacja finansowa gospodarstw domowych

PAŹDZIERNIK

128. Letnie wyjazdy wakacyjne uczniów
129. Czy uczniowie powinni pracować zarobkowo w trakcie wakacji?
130. Elektoraty PO i PiS w ostatnich dwunastu latach
131. Elektorat Kukiz'15 wczoraj i dziś
132. Rola państwa w gospodarce
133. Wykorzystywanie symboli narodowych i patriotycznych
134. Preferencje partyjne w październiku
135. Identyfikacje partyjne, alternatywy wyborcze i elektoraty negatywne na półmetku kadencji Sejmu
136. Oceny działalności parlamentu, prezydenta i mediów
137. Polacy o dostępie do broni palnej
138. Nastroje społeczne w październiku
139. Zaufanie do polityków w październiku
140. Stosunek do rządu w październiku
141. Elektorat PSL w latach 2005-2017
142. Molestowanie czy komplement?

LISTOPAD

143. Patriotyzm gospodarczy
144. Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2017/2018
145. Bilans dokonań rządu po dwóch latach jego działalności
146. Relacje sąsiedzkie
147. Preferencje partyjne w listopadzie
148. Oceny działalności parlamentu i prezydenta
149. Nastroje społeczne w listopadzie
150. Stosunek do rządu po dwóch latach jego działalności
151. Więzi społeczne
152. Zaufanie do polityków w listopadzie
153. Monolog, dialog czy kłótnia – Polaków rozmowy o polityce
154. Polacy o reparacjach wojennych
155. Ograniczenie handlu w niedzielę
156. Postrzeganie relacji polsko-niemieckich
157. Stosunek do równouprawnienia płci – Polska vs. kraje muzułmańskie
158. Subiektywne vs. obiektywne wskaźniki stanu gospodarki i warunków materialnych
- 159. Oceny i prognozy sytuacji gospodarczej oraz warunków materialnych gospodarstw domowych w krajach Grupy Wyszehradzkiej**
160. O polityce, która nie buduje wspólnoty
161. Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej i ich kompetencje

GRUDZIEŃ

162. Oceny funkcjonowania polskich urzędów i urzędników A.D. 2017
163. Stosunek do przyjmowania uchodźców
164. Preferencje partyjne w grudniu, przed dymisją premiera
165. Opinie o działalności parlamentu i prezydenta
166. Ostatnie notowania rządu Beaty Szydło
167. Oceny działalności Państwowej Komisji Wyborczej i stosunek do projektu nowych zasad jej wyłaniania
168. Nastroje społeczne na początku grudnia
169. Niepełnosprawni wśród nas
170. Zaufanie do polityków przed zmianą premiera

171. Po rezolucji PE – opinie i obawy
172. Boże Narodzenie 2017
173. Polak w urzędzie
174. Stosunek do osób o orientacji homoseksualnej i związków partnerskich
175. Stosunek do poselskich propozycji zmian w kodeksie wyborczym

- **Opinie i Diagnozy nr 39: Polacy wobec demokracji i systemu partyjnego**
- **Opinie i Diagnozy nr 40: Czy żyje nam się lepiej? Opinie o gospodarce, rynku pracy i własnej sytuacji materialnej**

Lista „bezpłatnych” odbiorców komunikatów CBOS w 2017 roku

1. Prezydent RP
2. Kancelaria Prezydenta RP
3. Biuro Doradców i Ekspertyz Prezydenta RP
4. Prezes Rady Ministrów
5. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
6. Centrum Informacyjne Rządu
7. Marszałek Sejmu
8. Wicemarszałek Sejmu
9. Wicemarszałek Sejmu
10. Wicemarszałek Sejmu
11. Wicemarszałek Sejmu
12. Wicemarszałek Sejmu
13. Marszałek Senatu
14. Wicemarszałek Senatu
15. Wicemarszałek Senatu
16. Wicemarszałek Senatu
17. Wicemarszałek Senatu
18. Ministerstwo Cyfryzacji
19. Ministerstwo Edukacji Narodowej
20. Ministerstwo Rozwoju i Finansów
21. Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
22. Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa
23. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
24. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
25. Ministerstwo Obrony Narodowej
26. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
27. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
28. Ministerstwo Energii
29. Ministerstwo Sportu i Turystyki
30. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
31. Ministerstwo Spraw Zagranicznych
32. Ministerstwo Sprawiedliwości
33. Ministerstwo Środowiska
34. Ministerstwo Zdrowia
35. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego
36. Instytut Spraw Publicznych
37. Najwyższa Izba Kontroli
38. Ośrodek Studiów Wschodnich
39. Rzecznik Praw Obywatelskich
40. Instytut Pamięci Narodowej
41. Rzecznik Praw Dziecka
42. Trybunał Konstytucyjny

Cytowanie CBOS w prasie drukowanej i internecie w roku 2017

	Prasa drukowana	Portale internetowe	Facebook	Twitter	Fora	Komentarze pod artykułami na portalach	Inne	Łącznie	Łącznie bez komentarzy	Opublikowane komunikaty
I 2017	140	1 106	2 075	2 713	160	205	86	6 485	6 280	12
II	133	888	1 774	2 088	167	238	72	5 360	5 122	10
III	197	1 433	1 968	3 025	119	189	66	6 997	6 808	15
IV	158	1 717	1 798	2 983	101	251	64	7 072	6 821	13
V	190	1 473	1 290	3 031	131	238	59	6 412	6 174	15
VI	192	1 316	1 947	3 838	132	139	44	7 608	7 469	19
VII	166	1 449	454	1 025	40	47	45	3 226	3 179	14
VIII	197	1 650	705	4 455	88	71	50	7 216	7 145	12
IX	178	2 506	1 056	4 044	124	104	63	8 075	7 971	17
X	179	1 752	1 179	7 331	129	122	74	10 766	10 644	15
XI	150	1 416	879	3 391	73	90	50	6 049	5 959	19
XII	114	1 229	544	1 550	38	57	50	3 582	3 525	14
RAZEM	1 994	17 935	15 669	39 474	1 302	1 751	723	78 848	77 097	175
Średnio miesięcznie	166,17	1 494,58	1 305,75	3 289,51	108,5	145,92	60,25	6 570,67	6 424,75	14,58

Cytowanie CBOS na tle cytowań innych firm

[z pominięciem komentarzy pod artykułami na portalach internetowych]

2017	CBOS	GfK Polonia	IBRiS	Kantar Millward Brown	Kantar Public d. TNS Polska
I	6 280	308	8 291	1 335	928
II	5 122	500	1 792	945	703
III	6 808	929	10 876	2 024	1 512
IV	6 821	479	6 940	5 588	2 037
V	6 174	718	2 839	1 231	736
VI	7 469	547	2 547	1 482	954
VII	3 179	218	3 485	1 126	558
VIII	7 145	226	1 288	528	911
IX	7 971	208	3 363	800	699
X	10 644	566	2 731	728	1 096
XI	5 959	500	2 712	623	1 292
XII	3 525	311	3 639	1 981	698
liczba cytowań ogółem	77 097	5 510	50 503	18 391	12 124